POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

Deres referanse	*Vår referanse*	*Dato*
	2013/01495-2 011.0	09.09.2013

Uttalelse til NOU 2013:9. Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer

0.1. Innledning

Korte frister og ferieavvikling har gitt visse begrensninger i våre muligheter til å involvere fagmiljøene ved bearbeiding av departementets høringsutkast. De ansatte er imidlertid på ulike måter gjort kjent med hovedtrekkene i utvalgets forslag gjennom blant annet e-post, informasjon lagt ut på intranett og i interne møter i driftsenhetene, samt mulighet for å gi innspill internt i enhetene.

Innledningsvis vil vi si at vi deler Politianalysens konklusjoner om at det er behov for strukturelle og funksjonelle endringer i etaten på vegen mot et mer robust politi som er organisert og dimensjonert for framtidas utfordringer. Dette har lenge vært etterspurt. Politianalysen fremstår som et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for de store prinsipielle spørsmål. Men fortsatt gjenstår en god del utredninger.

I det videre arbeidet må vi imidlertid være oppmerksom på at Politianalysens forslag må ses i sammenheng med flere pågående prosesser som for eksempel:

- *Politianalysen:* Tilrettelegge for og implementere endringer som følger av Stortingets behandling av Politianalysens forslag.
- *Merverdiprogrammet:* Planlegge og implementere tiltak som følger av Merverdiprogrammet. Et omfattende OU-prosjekt i seg selv.
- *Politioperative IKT-system:* Parallelt med Merverdiprogrammet skal det utvikles og implementeres nye politioperative datasystem.
- *Endringsprogrammet:* Oppfølging av læringspunktene som er beskrevet av Gjørvkommisjonen, Hareideutvalget og Sønderlandutvalget.
- *HR-portefølje:* Et helhetlig IKT-system som understøtter overordnet personalstrategi er under planlegging.

Troms politidistrikt

Politimesteren, besøk: Grønnegt. 122
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Tlf: 77 69 85 00 Faks: 77 61 04 04
E-post: post.troms@politiet.no

- *Nødnett*: Implementering av Nødnett gjenstår fortsatt i noen politidistrikt.

- *Økonomi- og regnskapssystem:* Implementering av nytt regnskapssystem, kontoplan og nytt føringsprinsipp.

Det er en svært krevende øvelse å gjennomføre så mange store organisatoriske, strukturelle, funksjonelle og kulturelle endringer i en stor organisasjon hvor mange ledere og ansatte skifter formelle roller underveis. Utviklingsarbeidet må planlegges godt og organisasjonen må ha tilstrekkelig ressurser og verktøy til å gjennomføre prosessene på en forsvarlig måte. Prosessene går inn i hverandre, noe som gjør dette ytterligere komplisert. Politiet kan i liten grad ta ned virksomheten under omstilling.

0.2 En manglende forutsetning

Selv om analysen bygger på en grundig analyse av politiet slik vi i dag er organisert og leverer, er det grunnleggende forutsetning som mangler. Det er ikke gjort noen drøftelse av politiets rolle i samfunnet. Dette gjør det etter vår mening noe vanskelig å svare på en del av de andre spørsmålene som reises i analysen.

Politiet har de siste tiårene forholdt seg til den politirolle som er beskrevet i politirollemeldingen. Analysen har heller ikke svart på hvordan man stiller seg til denne.

Etter vår mening er det på tide å fornye politirollen. Det som var fornuftige valg for tre tiår siden, er kanskje ikke like fornuftig for de neste tre tiårene. Det er under enhver omstendighet viktig å svare på disse spørsmålene, da det griper inn i alle de spørsmål man ønsker besvart i denne høringen.

Dersom man ønsker å etablere et beredskapspoliti som kommer når man trengs, fordrer det en annen organisering enn et velfungerende nærpoliti som tar alle lokalsamfunn på alvor. Dette er ikke bare et spørsmål om geografisk plassering av tjenestestedene, men også funksjonell organisering og graden av sentralisering av beslutningskompetanse.

Det er svært viktig i denne sammenheng å presisere at et velfungerende nærpoliti ikke er knyttet til dagens svært desentraliserte tjenestestedsstruktur. Dette handler mer om organisering, metoder og kompetanse fremfor kontorlokaler og skilt på døra.

En må finne den optimale balansen mellom samling av ressurser som gir gode ledelsesforhold og muligheter for fleksibilitet i oppgaveløsningen, og en tett oppfølgning og omsorg for lokalsamfunn gjennom blant annet politiråd, aktiv patruljering og rask respons ved behov. Dette er den nye og moderne nærpolitiordningen som det indirekte synes som politianalysen legger til grunn.

I vårt høringssvar har vi lagt til grunn at politiet skal møte samfunnets løpende behov for polititjenester i en moderne nærpolitiordning. Dette er etter vår oppfatning så grunnleggende, at det er et gjennomgående tema i dette høringssvaret.

1. Økt satsing på kjerneoppgavene

Politi- og lensmannsetaten har mange sivilrettslige, forvaltningsmessige og administrative oppgaver som normalt oppfattes å ligge utenfor politiets kjerneoppgaver. Norsk politi har i dag langt flere oppgaver enn det politiet i land det er naturlig å sammenligne seg med har. Det er mange grunner til at det har blitt slik. I denne sammenheng avgrenser vi oss til å anta at:

1. Den brede oppgaveporteføljen skal underbygge behovet for mange små tjenestesteder som igjen forutsettes å styrke nærpolitimodellen og gi politiet et sivilt preg.

2. Mange av de ikke-polisiære oppgavene antas å støtte direkte opp under kriminalitetsbekjempelsen.

Samfunnsutviklingen, et kriminalitetsbilde i endring og kompleksiteten i oppgaveløsningen fordrer nytenkningen. Det er slutt på den tid da betjenten kjente alle i bygda og var beredt til å ta oppdrag nærmest når som helst på døgnet. Etatens godt skolerte tjenestefolk forventer i dag varierte og spennende oppgaver i et stort arbeidsfellesskap med gode utviklingsmuligheter. Det er ikke mulig å bemanne en 24/7-liste ved små tjenestesteder, og samarbeidslister mellom små tjenestesteder blir i denne sammenheng sårbare og utløser betydelig ressurslekkasje i form av a) økt drifts- og husleieutgifter og b) bemanning av unødvendig mange tjenestesteder i ordinær kontortid. Dette er ressurser som settes inn i tjenesteproduksjonen.

Det er ingen klar sammenheng mellom nærpoliti og tilstedeværelse, og tjenestested og kontorbygning. Nærpolitimodellen dreier seg mer om tilgjengelighet når publikum trenger politiets tjeneste og ikke små tjenestesteder som er stengt etter kl. 16.00. Politiet må være tilstede der og når publikum trenger bistand uavhengig av kontorstedenes åpningstider. Dette krever gode vaktordninger, tilstedeværelse og godt forebyggende arbeid i og i samarbeid med lokalsamfunnene.

Vi har over tid erfart at sivilrettslige- og forvaltningsoppgaver ikke kan løses med ressursene som normalt finnes ved små enheter. I Troms har vi derfor vært nødt til å sentralisere mange av disse til større tjenestesteder. Vi kan ikke med vår beste vilje se at utviklingen stopper her. Oppgavene må utføres og kan ikke henlegges eller prioriteres bort for å frigjøre ressurser til andre oppgaver.

Dersom politiet skal oppfylle sitt samfunnsoppdrag slik oppdragsgiver og publikum krever må den totale oppgaveløsningen organiseres annerledes enn i dag. Dette innebærer blant annet at ikke-polisiære oppgaver må sentraliseres, noe som neppe fører til at publikumstjenesten forringes – snarere tvert om. Det er en dreining fra å satse på tilgjengelighet, til å satse på kvalitet og effektivitet. Sammen med elektroniske løsninger vil en samling av oppgavene gi publikum bedre tjenester.

Prinsipielt har vi minst to valgmuligheter:

1. Overføre oppgaver som ligger utenfor politiets kjerneoppgaver og som ikke støtter opp under kriminalitetsbekjempelsen til andre etater. Eller:

2. Beholde de fleste oppgavene i etaten, men sentralisere oppgaveløsningen til langt færre steder, og gjerne til nasjonale sentre der det er mulig. Utstedelse av politiattest er et godt eksempel på at en slik løsning.

Troms politidistrikt støtter politianalysens prinsippielle forslag om at politiet framover har færrest mulige tilleggsoppgaver. Oppgaver utover kjerneoppgaver eller oppgaver som ikke støtter opp under kjerneoppgavene bør flyttes til andre etater. Oppgavene som blir igjen og støtter opp under kjerneoppgavene må i størst mulig grad sentraliseres i nasjonale eller regionale sentre for å sikre rasjonell drift.

Det skal imidlertid bemerkes at drøftelsen av konkrete oppgaver ikke er tilstrekkelig grundig til å kunne kommentere enkeltoppgaver. Troms politidistrikt har blant annet arbeidet målrettet med å øke den forebyggende effekten av politiets forvaltningsoppgaver og på samhandlingen mellom Statens Barnehus og politiet. Her er det viktige erfaringer og synspunkter som ikke kommer frem i analysen. Siden det tydelig fremgår at dette skal utredes videre, kommenteres det ikke ytterligere her. Men det forutsettes at dette utredes grundig i det videre reformarbeidet.

2. Struktur og organisering

Struktur og organisering har lenge vært tema i etaten, blant annet i Politireform 2000, resultatreformen og i enkeltsaker, og ikke minst i lederdialog internt i politiet og mellom direktoratet og den politisk ledelse. Problemstillingen reises igjen i Politianalysen.

Tidlig i Politireform 2000 uttrykte politimesteren i Troms politidistrikt et ønske om å legge ned flere lensmannsdistrikt og erstatte noen av disse med politiposter. Politidistriktet måtte av formelle årsaker tidlig i prosessen tenke annerledes og regionalisere tjenesten til erstatning for ønsket grenseregulering.

Selv om organisasjonsendringer er en vesentlig del av Politianalysens forslag må vi imidlertid være varsomme med å tro at organisasjonsendringer og flytting av bokser er det eneste svaret på utfordringene. Interne arbeids- og styringsformer og organisasjonskultur er vel så viktig.

Det er vanskelig å si hva som er optimalt antall politidistrikt på landsbasis. Vi nøyer oss med å kommentere forslagene som berører vårt geografiske område. Vi er imidlertid overbevisste om at antall politidistrikt må reduseres betydelig for å sikre robuste distrikt og et velfungerende topplederteam.

Et nordnorsk politidistrikt, og for så vidt også to politidistrikt i landsdelen, vil bli et noe annerledes politidistrikt enn de øvrige distrikter. Geografiske forhold, folketall og bosetningsmønster er problematisk, og utfordrer politianalysens forslag til lik organisering og passer dårlig inn i kriteriene for robuste politidistrikt. Først en kort beskrivelse av området:

- Relativt få innbyggere spredt over et stort areal som dekker omtrent halvparten av landets landareal
- Vegistrekningen mellom Majavatn og Kirkenes er 1.631 km som tilsvarer en kjøretur lengre enn Oslo/Tromsø

- Befolkningen er spredt over et stort område og på langs av landsdelen samtidig som det er langt mellom tettsteder der det er naturlig å lokalisere tjenestesteder.
- Et stort havområde med mange konfliktfylte næringsinteresser innen petroleums- og fiskerisektorene.
- Til tross for 23 flyplasser med rutetrafikk er det et komplisert og tidkrevende reisemønster i landsdelen. Et sporadisk rutefrekvens hvor flyreise ofte må kombineres med lange strekninger i bil og/eller båt er på langt nær tilstrekkelig for politiets transportbehov.

Politianalysens forslag om sammenslåing til færre politidistrikt er basert på argumenter som vi i prinsippet støtter. Færre politidistrikt gir politidirektøren et håndterbart kontrollspenn og kan legge grunnlaget for gode og involverende strategiprosesser. Kravet til et helhetlig og robust politi, samt behov for likeverdige politidistrikter støtter opp under politianalysens forslag om et distrikt i landsdelen.

De store avstandene er derimot et godt argument for minst to distrikt i landsdelen. En fylkesmodell vil neppe gi bærekraftige politidistrikt og vil passe dårlig inn i det som ellers skjer i landet.

Ut i fra geografiske og funksjonelle forhold er Saltfjellet en alternativ grense mellom regionene Nord og Midt. Internkommunikasjon i region Nord blir litt enklere og Helgelandområdets faglige fokus og utfordringer rettes i stor grad sørover. Politiet kan fortsatt organiseres etter regionmodellen, politidirektørens kontrollspenn holdes på et forsvarlig nivå og distriktets robusthet forringes neppe vesentlig.

Det er gode argumenter for å opprettholde regionmodellforslaget men vi foreslår likevel at de nye grensene trekkes opp ved Saltfjellet slik at Helgeland blir en del av region Midt.

Politianalysen benytter *enhetlig organisering* som et av fire kriterier som grunnlag for sine analyser og forslag: "*Enhetlig organisering ved at politidistriktene har noenlunde lik størrelse med hensyn til innbyggere, oppgaver, budsjett og personell som muliggjør en mest mulig lik organisering av politidistriktene.*" Det er ikke vanskelig å se for seg at politidistrikt(ene) i Nord-Norge, uavhengig av endelige grenser, blir noe annerledes enn resten av politi-Norge. I denne sammenhengen vises det til geografiske forhold, bosetningsmønster og reiseavstander og kompetansemiljøer spredt over store områder. Utfordringene her blir annerledes enn i Stor-Oslo hvor fagmiljøene og politiressursene er tilgjengelige uavhengig av hvor behovet oppstår. Slik vil det ikke være hos oss.

I analysen skisseres det felles funksjonelle enheter og felles krimenhet med distriktsdekkende ansvar, samtidig som driftsenhetene forventes å ha resultatansvar for hoveddelen av kriminaliteten innenfor sine geografiske områder. For oss fremstår sammenhengen mellom driftsområder, fellesfunksjoner og felles krimenhet noe uklar.

Felles funksjoner/felles krimenhet bør ikke få en rolle som skaper usikre ansvarslinjer, undergraver driftsområdslederens mulighet til ressursstyring og helhetlig prioritering, samt dennes aktive rolle lokalsamfunnet. Behovet for sterk lokal styring og lokalt ansvar for størstedelen av porteføljen forsterkes av store avstander fordi det vil bli langt mellom lokalmiljø, driftsområdene og distriktsdekkende enheter.

En desentralisering av ansatte vil også skape store ledelsesutfordringer. En kan således ikke organisere alle etterforskere i en enhet. Denne spenningen mellom sentralisering av spesialoppgaver, og desentralisering av beslutningskompetanse vil måtte løses ulikt i region Nord enn i Stor-Oslo.

Alternativet er etter vår mening at en av regionene blir suboptimalt organisert, noe som vil gå ut over publikum.

Politianalysens forslag til kriterier for robuste politidistrikt er i liten grad begrunnet. Det er derfor vanskelig å ha noen klar formening om grensen er trukket riktig, for eksempel minst 7 årsverk innen forebygging, 20 årsverk innen organisert kriminalitet, 15 årsverk innen innsatsledelse osv.

På side 107 skrives det blant annet "*Innsatsledelsen har ansvaret for den operative ledelsen når flere patruljer settes inn for å løse et oppdrag. Alle politidistrikter bør ha minst en innsatsleder på tjeneste til enhver tid, noe som krever minimum 9 årsverk. Innsatsleder er avhengig av å være tilstede der hendelsen skjer for å kunne ivareta sine lederoppgaver. Det kan derfor være behov for flere innsatsledere på vakt, avhengig av avstander og transportbehov.*"

I region Nord må tjenesten sannsynligvis organiseres i flere titalls vaktområder, og da må antall innsatsledere mangedobles om Politianalysens definisjon av innsatsledelse legges til grunn. På samme måte vil robustheten innen andre fagområder avhenge like mye av reelle reiseavstander som antall innbyggere og sakstilfang.

Politiets beredskapsnivå og evne til hurtig innsats er sentrale elementer når robustheten skal defineres. Det er da ikke tilstrekkelig å telle antall innbyggere og polititjenestefolk. Det er ressurskrevende å betjene innbyggere som bor langs en lang akse fordi reiseavstander setter naturlige grenser for hvor store vaktområdene kan være.

Det er viktig å definere grenser for robusthet. Men forslaget som er skissert i Politianalysen er noe mangelfullt og dårlig begrunnet og tar i for liten grad høyde for bosetningsmønsteret i region Nord.

Den endelige interne organiseringen av en stor Nord-norsk region må utstå til de overordnede beslutningene er truffet, men vi legger til grunn at det vil være gode prosesser rundt disse spørsmål.

Intern organisering, inkludert opprettelse/nedleggelse av tjenestesteder, er viktige virkemidler for etatens virkemidler. I dag ligger dette utenfor både direktoratets og politimesterens kontroll. Dette må det gjøres noe med, og etter vår oppfatning bør slik beslutningsmyndighet tillegges politimesterne.

Under enhver omstendighet er det avgjørende for om man lykkes i det videre arbeidet, at man gjennomfører organisatoriske endringer både på distrikts- og tjenestestedsnivå. Det vil medføre et betydelig effektivitets- og kvalitetstap om man ender opp med bare å gjøre endringer på distriktsstruktur slik som ved Politireform 2000. Dette vil reelt sett gjøre situasjonen vanskeligere for politiet enn den er i dag.

3. Styring og ledelse

Politianalysen har en god beskrivelse av autonomien som kjennetegner styringssystemene i etaten. Innenfor mange områder finnes få eller ingen sentral regulering, styring eller standardisering. Et av flere eksempler innenfor det administrative planet kan være manglende konserntenkning da SAP ble tatt i bruk. Siden særorgan og politidistriktene bruker SAP-løsningene på hver sin måte har det oppstått et unødvendig og ressurskrevende oppryddingsbehov.

Godt strategisk planarbeid må innbefatte involvering av politidistriktene for å sikre at de riktige innspillene kommer og forankre de endelige beslutningene der implementeringsansvaret ligger. Politimesterne har, med få unntak, vært lite involvert i etatens utviklingsarbeid. Det er mulig at lav involveringsgrad har hatt en medvirkende årsak til lite helhetlig styring og mange lokale løsninger.

Politidirektørens topplederteam må i høyeste grad ha en sentral rolle i utviklingen av strategiske prosesser på nasjonalt nivå, samt være en viktig premissleverandør i det strategiske utviklingsarbeidet. Dette er vanskelig å få til innenfor dagens organisering og størrelse på direktørens toppledergruppe. Dette støtter opp under Politianalysens argumentasjon for valg av regionmodell. I en fylkesmodell eller i en mellommodell kan direktørens ledergruppe bli uforholdsmessig stor.

Våre erfaringer med regionalisering viser at avstandene mellom tjenestestedene med felles leder må holdes på et slikt nivå at tjenesteledernes mulighet til styring og ledelse ivaretas. I en nordnorsk region med godt og vel 1600 km fra nord til syd må det nødvendigvis etableres mer enn de 4-5 driftsområdene som eksempelvis er brukt av Politianalysen. Dersom antall driftsområder blir betydelig flere enn 4-5 vil behovet for et nytt koordinerende nivå mellom driftsområder og politimester oppstå nettopp for å sikre politimesteren, på lik linje med politidirektøren, en håndterbar størrelse på ledergruppen.

4. Sivilrettslige oppgaver

Vi er enige i Politianalysens konklusjoner om at etatens sivilrettslige oppgaver ikke er en del av politiets kjerneoppgaver eller understøtter kriminalitetsbekjempelsen. Dersom disse oppgavene skal forbli i etaten må tjenestene sentraliseres mest mulig, og gjerne i nasjonale enheter der det er mulig.

Troms politidistrikt støtter imidlertid Politianalysens forslag om å flytte de sivilrettslige oppgavene ut av etaten for å reduseres antall tilleggsoppgaver i politiet. Politianalysen skriver blant annet: "*Alle de sivilrettslige oppgavene bør derfor overføres andre etater, med unntak av hovedstevnevitne. Dette foreslås beholdt i politiet da det krever fysisk oppmøte lokalt for å utføre funksjonen, noe ingen annen etat i dag er organisert for å ivareta.*"

Det store antall saker kan løses ved kontorforretninger uten krav til fysisk oppmøte lokalt. Det er likevel flere oppgaver enn stevnevitnefunksjonen som krever fysisk oppmøte, som for eksempel tvangssalg, tilbakelevering og fravike fast eiendom.

Når dette er sagt så mener vi likevel at disse oppgavene bør overføres til andre instanser, også hovedstevnevitnefunksjonen. Det er neppe noe i vegen for at også disse oppavene kan løses av kommunene som har en enda mer nærhet til innbyggerne enn det politiet har.

Om vi skal oppnå ønsket effekt er det viktig at oppgaver overtas fullt og helt av mottakende etat. Det må ikke bli slik at alle saker som krever fysisk oppmøte lokalt oversendes politiet for oppfølging og effektuering. Da er vi nesten like langt.

Det skal også bemerkes at analysens vurdering av effektiviseringspotensialet nok ikke er grundig nok. Når eventuelle effektivitetsgevinster skal beregnes må man være særdeles varsom med å sammenligne antall saker som kan løses som kontorforretning opp mot saker som krever fysisk oppmøte. Som eksempel kan nevnes analysens vurdering av effektivitet på behandling av tvangssaker mellom politiet og Statens Innkrevningssentral som ikke gir noen beskrivelse av ulikhetene i typen tvangssaker som behandles. Premissene gir dermed ikke grunnlag for konklusjonen.

5. Forvaltningsgjøremål

Forvaltningsgjøremål som ikke er en del av politiets kjerneoppgaver eller støtter opp under disse kan med fordel overføres til andre etater. Oppgaveporteføljen må imidlertid gjennomgås på nytt med sikte på å få en bedre kartlegging og analyse av disse oppgavene.

Politiet kan gjennom flere av forvaltningsoppgavene forebygge kriminalitet og disse kan like godt defineres som en kjerneoppgave som støtter opp under kriminalitetsbekjempelsen. Vi har derfor jobbet aktivt med å endre "rollen" og oppfatningen av forvaltningsoppgavene. Vi har hatt en nøye gjennomgang av våre oppgaver og har endret vårt fokus fra å være et kontor som gir tillatelser til å tenke kriminalitetsforebyggende ved vår saksbehandling. Vi har flere gode eksempler på kriminalitetsbekjempelse innen våpenforvaltning, førerkortsaker, og bruk av Utlendingslovens adgang til bort- og utvisning av utlendinger som for eksempel begår kriminalitet eller vil begå kriminalitet når vilkårene for bort- eller utvisning er tilstede.

Tabell 11.4 gir ikke en fullgod oversikt over oppgavene som politiet har pr i dag. De oppgaver som er nevnt pr i dag er ikke beskrevet på en fullgod måte slik at det vil være vanskelig å forstå hvordan politiet kan drive kriminalitetsbekjempelse på området med mindre man har god kjennskap til hvilke arbeidsoppgaver som ligger i oppgaven. I tabellen er det enkelte mindre oppgaver som er utelatt som naturlig bør overføres til andre etater. Dette vil en få god oversikt over når en i neste omgang kartlegger og analyserer forvaltningsoppgavene politiet har ansvar for i dag.

6. Statens Barnehus

Statens Barnehus Tromsø har ansvar for politidistriktene fra Midtre-Hålogaland og nordover til og med Øst-Finnmark politidistrikt.

Barnehuset er et kompetansehus, med særlig kunnskap om håndtering av saker hvor barn og utviklingshemmede kan være utsatt for vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Barnehusene benytter ulike verktøy i kartlegging av barns traumer, traumebehandling og oppfølging av barna.

Årsaken til opprettelse av barnehus handlet om manglende rettsikkerhet for barn, og rettsikkerheten i denne type saker er knyttet til justissektoren, ikke barnevern eller helse. Det vises herunder til at det er straffesaken som er barn og utviklingshemmedes inngang til barnehusene.

Troms politidistrikt mener at den Norske barnehusmodellen har vært med på å styrke politiets arbeid i alle ledd i etterforskningen. Barnehusene avlaster politiet i forhold til planlegging før avhør og oppfølging av utsatte barn og pårørende i etterkant av avhør. Dette frigjør kapasitet til etterforskning og gjør politiet mer effektivt.

Med sin kompetanse på kommunikasjon, barns normalutvikling og traumer har de ansatte en unik mulighet til å bistå politiet med avgjørende kunnskap og innspill for ivaretakelse av barns rettssikkerhet.

Barnehuset tilfører Troms politidistrikt kompetanse vi ellers ikke har tilgang til. Dommeravhørene blir bedre og barnehusets kompetanse brukes aktivt i politidistriktets analysearbeid ved skriftlige innspill og ved at lederen for barnehuset inngår som en del av politimesterens utvidete ledergruppe hvor strategisk planlegging inngår som naturlige tema.

Troms politidistrikt er ikke enig i Politianalysens konklusjoner om at andre etater av kompetansemessige årsaker er mer egnet til å drive barnehusene. Vi tror at barnas rettssikkerhet ivaretas best i politiet, og etaten kan miste verdifull kompetanse innen et høyt prioritert fagfelt dersom ansvaret for barnehusene overføres andre etater. Kvaliteten ved barnehusene kan også forringes ved at tilknytningen til straffesakskjeden over tid kan svekkes.

Vi er ikke i tvil om at aktiviteten ved barnehuset støtter opp under politiets kjerneoppgaver, og kan kanskje vurderes å fremstå som en av etatens kjerneoppgaver. Vi tror at både barns rettssikkerhet og politiets tjeneste er tjent med at barnehuset forblir i etaten.

7. Effektiv ressursstyring

Som Politianalysen påpeker, løses mange administrative oppgaver i dag ute i tjenestestedene. Mange av disse oppgavene kan med fordel være samlet ved et eller færre steder.

Som en følge av desentraliseringen løses mange oppgaver på forskjellige måter, både mellom politidistrikt og internt i politidistriktene. Oppgavene hver for seg kan være godt løst, men ulikhetene mellom distriktene begrenser mulighetene for helhetlig styring og sammenligning på tvers av distriktene. Det blir da vanskelig å lære av de gode eksemplene.

I mangelen av sentral styring og tilnærmet fravær av integrerte administrative IKT-systemer har politidistriktene funnet sine lokale løsninger og etablert arbeidskrevende kontrollrutiner.

Vi er ikke i tvil om at en sentralisering av administrative støtteoppgaver gir positive kvalitets- og effektivitetsmessige gevinster. Politianalysens forslag støttes. Det forutsettes da at de sentrale enhetene kan gi politidistriktene nødvendig styringsinformasjon.

De administrative innsparingene som er beskrevet i rapporten er på langt nær realistiske. Til det er tallmaterialet og sammenligningsparameterne alt for usikre og unøyaktige, og har heller ikke tatt høyde for kvalitative forskjeller. Ressursbruk bør ikke måles isolert fra vurdering av kvalitet.

8. Oppsummering

Troms politidistrikt anbefaler at etaten organiseres etter regionmodellen men tilpasset slik at grensen mellom Nord og Midt trekkes ved Saltfjellet.

Det er imidlertid nødvendig at det åpnes for lokale organisasjonstilpasninger fordi distrikt med stor og avlang geografi med spredt bosetning langs hele området må organiseres annerledes enn et kompakt distrikt med stor og til dels samlet befolkning.

Det er et avgjørende suksesskriterium at en gjennomgår organiseringen av politiet både på distrikts- og tjenestestedsnivå. Det advares sterkt mot en tilsvarende utvikling som ved Politireform 2000.

Politimestrene bør ha beslutningskompetanse for lokalisering av tjenestested. Den som har resultatansvar må også ha hånd om sentrale virkemidler.

Politidistriktet støtter forslaget om at oppgaver som ikke støtter opp under kjerneoppgavene overføres til andre etater og at ikke-polisiære oppgaver som beholdes i etaten i størst mulig grad sentraliseres regionsvis der det ikke er hensiktsmessig å samle tjenesten ett sted i landet. Det er imidlertid behov for en ny gjennomgang for å få mer presis beskrivelse av kjerneoppgaver og oppgaver som støtter opp under disse.

Det er etter vår oppfatning riktig at administrative oppgaver i størst mulig grad sentraliseres nasjonalt eller regionalt der det ikke er hensiktsmessig å samle alt et sted.

Innsparingspotensielt som følger av organisatoriske og funksjonelle endringer er etter vår oppfatning for optimistisk beregnet og kan ikke legges inn som en forutsetning i det videre planarbeidet. Da skapes det urealistiske forventinger hos oppdragsgiverne og frustrasjon blant etatens ansatte som vanskelig kan levere etter forventningene.

Med hilsen

Ole Bredrup Sæverud
politimester